

Čís. 17217.

Smluvní pojištění odpovědnosti (zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.).

Ustanovením pojistných podmínek, že se pojištění proti následkům odpovědnosti z provozu podniku vztahuje na odpovědnost třetích osob jen tehdy, bylo-li zvlášť ujednáno, jest vyloučena platnost právní domněnky stanovené v § 69, odst. 2, uved. zák.

Pokud nebyla platně sjednána pojistná smlouva o odpovědnostním pojištění z provozu hospodářství, jestliže pojistník je toliko spoluvlastníkem hospodářství společně s manželkou.

(Rozh. ze dne 8. února 1939, Rv II 752/38.)

Srov. rozh. č. 8903 Sb. n. s.

Žalovaný sjednal pojistnou smlouvu proti následkům odpovědnosti z provozu celého polního hospodářství, které patří jemu a jeho manželce Alžbětě K. jako spoluvlastníkům, a to každému polovici. Pojistný návrh podepsal žalovaný dne 24. června 1937 sám bez jakéhokoliv dodatku. Přes to, že se o nepřítomné manželce žalovaného při sjednávání uvedené pojistné smlouvy vůbec nemluvilo, vystavila žalující pojišťovna dne 26. června 1937 spornou pojistku č. 50089 na žalovaného i na jeho manželku. V září a v říjnu 1937 oznámili žalovaný a jeho manželka žalující pojišťovně, že pojištění neuznávají a že žádají a jeho zrušení. Ježto žalovaný nezaplatil pojistnou prémii, domáhá se žalující pojišťovna na žalovaném zaplacení splatné pojistné prémie 35 Kč a za sporu vznesla mezitímní návrh na určení, že pojistná smlouva sjednaná mezi žalobkyní a žalovaným podle pojistného návrhu ze dne 24. června 1937 č. 50089 na pojištění zákonné odpovědnosti hospodářství a lesních podniků je po právu. Soud první stolice uznal právem I. že řečená pojistná smlouva není po právu a II. žalobu zamítl. Důvody: Ze zjištěného skutkového stavu věci nevyplývá, že by byl žalovaný podepsal pojistný návrh a sjednal pojištění, o něž jde, za sebe a za svou manželku. V dopise z 25. září 1937, který psala žalující pojišťovna žalovanému, jest výslovně uvedeno, že pojišťovna trvá na dodržení pojistné smlouvy stran jeho osoby. Rovněž ze znění žaloby, kterou jest žalován pouze žalovaný sám, je zřejmé, že žalobkyně pokládá pojistku za platnou pouze stran žalovaného, ačkoliv ji vystavila na oba manžele. Z toho všeho má soud za zjištěno, že žalovaný podpisem pojistného návrhu sjednal s žalující pojišťovnou odpovědnostní pojištění celého hospodářství č. 13 v B. sám za sebe, nikoliv též za manželku Alžbětu K. Hledíc na to, že žalovaný jest pouze spoluvlastníkem řečeného hospodářství, nemůže sám za sebe a pouze svým jménem uzavřít smlouvu týkající se celého hospodářství, takže pojištění týkající se spoluvlastnické poloviny Alžběty K. jest neplatné. Poněvadž pojistka byla uzavřena co do celé nemovitosti a pojistná prémie byla vypočtena z celé nemovitosti, jest i plnění z pojistné smlouvy nedílné. Ježto jde o plnění nedílné, částečně nesplnitelné, jest celá smlouva neplatná ve smyslu § 878 obč. zák. (viz

Sedláček: Obligační právo č. 183, str. 89, obdob. rozhod. bývalého nejvyššího soudu vídeň., uveř. v Právniku 1907, str. 162). Bylo proto vysloveno, že pojistná smlouva není po právu, a poněvadž pojistná smlouva, o níž se opírá žalobní nárok na zaplacení prémie, není po právu, byla i žalobní žádost zamítnuta jako neodůvodněná. Pro úplnost se podotýká, že by se přičilo i dobrým mravům, kdyby žalovaný měl platiti prémii ze svého hospodářství, při čemž jeho manželka by nesla polovinu rizika, kdyby nastal pojistný případ (§ 17 všeob. poj. podmíněk). **O d v o l a c í s o u d** na odvolání žalující pojišťovny co do rozhodnutí o mezitímním návrhu určovacím uznal podle uvedeného návrhu. **D ů v o d y:** Podle skutkového zjištění sjednal žalovaný odpovědnostní pojištění z provozu celého hospodářství sám a nebyla pro platnost pojistné smlouvy ujednána podmínka souhlasu manželky žalovaného s pojistnou smlouvou. Odvolací soud neschvaluje názor prvního soudu, že pojištění týkající se spoluvlastnické poloviny, patřící manželce žalovaného, je neplatné, ježto prý žalovaný sám za sebe nemohl jen svým jménem ujednati pojištění z celého hospodářství, a že celá pojistná smlouva je podle § 878 obč. zák. neplatná proto, že plnění z ní je nedílné, částečně splnitelné a částečně nesplnitelné. Podle § 69 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. může pojistník sjednati smlouvu s pojistitelem vlastním jménem pro zájem třetí osoby, označuje nebo neoznačuje osobu pojištěného. Toto zákonné ustanovení o pojištění na cizí účet platí i pro pojištění odpovědnostní. Ujednal-li tedy žalovaný odpovědnostní pojištění z celého hospodářského podniku, patřícího vlastnický jemu a jeho manželce, pak je ujednal jednak pro svůj vlastní zájem, jednak pro zájem své manželky a je takové pojištění podle § 69 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. platné. Ustanovení čl. 17 všeobecných pojišťovacích podmínek takové pojištění nijak nevylučuje. Bylo proto odvolání vyhověno a napadený rozsudek změněn tak, že se mezitímnímu určovacímu návrhu žalující pojišťovny vyhovuje.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek soudu první stolice v odst. I. s tou úpravou, že se žalobkynin mezitímní návrh určovací zamítá.

D ů v o d y:

Odvolací soud neposoudil skutkový stav správně po právní stránce, dospěl-li k názoru, že žalovaný sjednal odpovědnostní pojištění jednak pro svůj vlastní zájem, jednak pro zájem své manželky, jak je má na mysli § 69 zák. o poj. smlouvě č. 145/1934 Sb. z. a n.

Pojistník může sice uzavřeti smlouvu s pojistitelem vlastním jménem pro zájem třetí osoby (§ 69, odst. 1, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n.), avšak musí býti zřejmé, že vůle smluvců k tomu směřovala. Všeobecné podmínky pro odpovědnostní pojištění ustanovují v čl. 7, odst. 1, »o pojištění na cizí účet« výslovně, že se při pojištění proti následkům odpovědnosti z provozování podniku — o to pojištění tu jde — vztahuje pojištění na odpovědnost třetích osob jen tehdy, bylo-li to zvlášť ujednáno. Vzpomenuté smluvní ustanovení vylučuje právní domněnku, stanovenou v § 69, odst. 2, uved. zák., i kdyby tu byla pochybnost, zda pojistník

neuzavřel pojištění také na cizí účet. Této pochybnosti v souzeném případě není. Z uvedeného skutkového zjištění plyne totiž jasně, že nešlo o pojistnou smlouvu, kterou by byl uzavřel žalovaný vlastním jménem ve smyslu § 69 zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. a čl. 7 všeobecných pojistných podmínek pro zájem své manželky. Vždyť o ní se při vyjednávání smlouvy vůbec nemluvilo, a pojistka zní na oba manžele bez rozdílu; oba manželé pak jsou v návrhu k pojistce připojeném uvedeni jako navrhovatelé.

Poněvadž pojistná smlouva nebyla uzavřena oběma manžely a protože tu nejde ani o případ § 1238 obč. zák., jak rovněž vyplývá ze zjištění nižších soudů, zbývalo by snad ještě posouditi, zda byla pojistná smlouva sjednána jen žalovaným v tom smyslu, že podle § 115, odst. 1, zák. č. 145/1934 Sb. z. a n. byl pojištěn výhradně toliko jeho zájem, třebaže z provozu celého hospodářství.

Tou otázkou není třeba se zabývat, poněvadž takový návrh nebyl učiněn. Žalobkyně se domáhala mezitímním určovacím návrhem výroku o tom, že je po právu pojistná smlouva, uzavřená mezi stranami rozepře na základě pojistného návrhu ze dne 24. června 1937 č. 50089; tento návrh podle toho, co plyne z předchozích úvah, zahrnoval oba manžele, nebo aspoň zájem obou. To vyplývá ostatně i z vlastních vývodů žalobkyně v odvolacím spise a svědčí tomu i dopis její ze dne 25. září 1937. Nebylo tudíž žalováno na určení, zda trvá pojistná smlouva pouze mezi žalobkyní a žalovaným jen pro jeho zájem.

Byl proto neoprávněný mezitímní určovací návrh učiněný žalobkyní zamítnut a v tom směru v podstatě obnoven rozsudek soudu první instance, ovšem s příslušnou úpravou výroku.

Čís. 17128.

Jsou-li v anuitách obsaženy i úroky, lze v pořadí jistiny přikázati jen splátky na jistinu, obsažené v jednotlivých anuitách a úroky z kapitálových splátek obsažené v těchto anuitách, pokud nejsou starší tří let, dále úroky z prodlení z nezaplacených částek kapitálu za poslední tři léta a z částek úrokových v anuitách obsažených, pokud tyto samy používají pořadí jistiny.

(Rozh. ze dne 9. února 1939, R I 1461/38.)

Srov. rozh. č. 14413, 11624 Sb. n. s.

Exekuční soud, rozvrhuje nejvyšší podání za nemovitost exekučně přiklepnutou dne 8. března 1938, přikázal Všeobecnému pensijnímu ústavu v P. mimo přihlášenou jistinu 2,644.546 K 06 h kapitálové splátky včas vymáhané sporem a splatné, počínajíc dnem 1. července 1932, a tříleté úroky před dražbou v pořadí s jistinou; úroky starší tří let přikázal pak v mezích jistoty podle § 216 ex. ř., zamítnuv odpor podaný zadní hypotekární věřitelkou O. záložnou v L., která vytýkala, že